

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни

“ЕКОНОМІКА ТУРИЗМУ”

(для спеціалістів
спеціальності “Фізичне виховання” спеціалізації
“Менеджмент туристичної діяльності”)

МАУП

Київ 2005

Підготовлено викладачем *В. М. Крамчаніним*

Затверджено на засіданні кафедри управління фізичною культурою та спортом (протокол № 2 від 25.08.04)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Крамчанін В. М. Навчальна програма дисципліни “Економіка туризму” (для спеціалістів спеціальності “Фізичне виховання” спеціалізації “Менеджмент туристичної діяльності”). — К.: МАУП, 2005. — 11 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, навчально-тематичний план, програмний матеріал до вивчення дисципліни “Економіка туризму”, план практичних занять, контрольні питання, а також список рекомендованої літератури.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета курсу — розглянути системи взаємовідносин, що виникають між суб'єктами економіки туризму, сформувати в майбутніх спеціалістів не тільки теоретичні економічні знання, а й практичні вміння і навички.

Завдання курсу:

- вивчення економічних особливостей туристичного продукту та туристичної галузі взагалі;
- вивчення особливостей оплати праці, основних і оборотних фондів галузі;
- ознайомлення з умовами ціноутворення та методами регулювання цін у сфері туризму;
- ознайомлення з особливостями фінансів туристичного підприємства.

У результаті вивчення дисципліни “Економіка туризму” студенти повинні

знати:

- предмет, завдання та економічні закони і категорії;
- порядок розрахунку валового туристичного продукту;
- умови ринкового ціноутворення та фактори, що впливають на них;
- характерні особливості забезпечення трудовими ресурсами туристичних підприємств;

уміти:

- користуватися спеціальною та науково-методичною літературою;
- розраховувати собівартість туристичного продукту та надавати пропозиції щодо керування витратами на виробництво;
- оцінювати використання основних і оборотних фондів підприємства туристичної галузі;
- аналізувати фінансові результати діяльності туристичних підприємств.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
вивчення дисципліни

“ЕКОНОМІКА ТУРИЗМУ”

№ пор.	Назва теми
1	Туризм як динамічна галузь економіки
2	Економічна сутність туристичного продукту
3	Основні та оборотні фонди туристичного продукту
4	Оплата праці в туристичній галузі
5	Трудові ресурси туристичного підприємства
6	Собівартість туристичного продукту
7	Ціноутворення у сфері туризму
8	Аналіз фінансових результатів діяльності туристичного підприємства

ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ
до вивчення дисципліни

“ЕКОНОМІКА ТУРИЗМУ”

Тема 1. Туризм як динамічна галузь економіки

Потреби людини в туристичних послугах.
Соціально-економічні фактори, що впливають на потреби людей в туристичних послугах.
Предмет економіки туризму.
Значення туризму.
Динамічність економічної системи туризму.

Література [1; 2; 5; 8; 12; 14; 17;30]

Тема 2. Економічна сутність туристичного продукту

Сутність послуг.
Сутність туристичного продукту.
Туристичний пакет.
Структура туристичного продукту.
Валовий, туристичний продукти.

Література [9; 18; 19; 30]

Тема 3. Основні та оборотні фонди туристичного продукту

Показники розвитку туризму.

Основні фонди, їх характеристика та показники використання.

Оборотні засоби туристичного підприємства.

Література [10; 12; 13; 16; 24; 29; 30]

Тема 4. Оплата праці в туристичній галузі

Сутність заробітної плати.

Форми та система оплати праці у сфері туризму.

Продуктивність праці в туризмі.

Література [1; 3; 6; 7; 10; 23; 30]

Тема 5. Трудові ресурси туристичного підприємства

Зміст трудових ресурсів.

Забезпечення трудовими ресурсами.

Показники, що характеризують трудові ресурси туристичного підприємства.

Література [17; 22; 27–30]

Тема 6. Собівартість туристичного продукту

Сутність витрат виробництва туристичного продукту.

Класифікація витрат на виробництво та реалізацію туристичного продукту.

Керування витратами виробництва.

Література [10; 15; 16; 21; 24]

Тема 7. Ціноутворення у сфері туризму

Сутність ціни та її функції. Види цін.

Умови ринкового ціноутворення.

Фактори, що впливають на ціну у сфері туризму.

Структура ціни на туристичний продукт.
Методи державного регулювання цін.

Література [10; 11; 20; 26; 30]

Тема 8. Аналіз фінансових результатів діяльності туристичного підприємства

Фінанси туристичного підприємства.

Фінансові результати діяльності туристичного підприємства.

Фінансова звітність та її значення.

Аналіз платоспроможності та фінансової стійкості туристичного підприємства.

Література [4; 10; 25]

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

- Заняття 1.** Побудова графіка виробничих потужностей туристичного підприємства.
- Заняття 2.** Вплив нецінових факторів попиту та пропозиції на зміну рівноваги на ринку туристичного продукту.
- Заняття 3.** Оцінка основних фондів туристичного підприємства.
- Заняття 4.** Розрахунок заробітної плати та визначення податку з доходів фізичних осіб.
- Заняття 5.** Встановлення ціни ринкової рівноваги.
- Заняття 6.** Розрахунок витрат виробництва за вихідними даними в умовах досконалої конкуренції.
- Заняття 7.** Прибуток підприємства: балансовий, чистий, економічний.
- Заняття 8.** Встановлення прибутку підприємства за виручкою та витратами.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Сутність потреб.
2. Класифікація потреб у туризмі.
3. Соціально-економічні фактори, що породжують потреби людей в туристичних послугах.
4. Предмет економіки туризму.
5. Фактори впливу на туризм.
6. Економічне значення туризму.
7. Соціальне значення туризму.
8. Динамічність економічної системи туризму.
9. Класифікація послуг.
10. Характерні риси послуг.
11. Сутність туристичного продукту.
12. Особливості туристичного продукту.
13. Складові туристичного пакета.
14. Сутність валового туристичного продукту.
15. Розрахунок валового туристичного продукту за сумою доходів.
16. Розрахунок валового туристичного продукту за сумою видатків на виробництво.
17. Сутність економічної ефективності туризму.
18. Характеристика показників обсягу туристичного потоку.
19. Показники, що характеризують розвиток матеріально-технічної бази.
20. Показники, що характеризують стан і розвиток міжнародного туризму.
21. Загальна характеристика основних фондів туристичної галузі.
22. Знос основних фондів туристичної галузі.
23. Відновлення основних фондів.
24. Амортизаційні відрахування.
25. Способи нарахування амортизації.
26. Показники, що характеризують використання основних фондів.
27. Характеристика оборотних фондів та їх класифікація.
28. Основні показники використання оборотних фондів.

29. Сутність заробітної плати.
30. Державне регулювання заробітної плати.
31. Номінальна та реальна заробітна плата.
32. Погодинна та відрядна заробітна плата.
33. Доплати до заробітної плати.
34. Преміювання.
35. Продуктивність праці у сфері туризму.
36. Безробіття в туристичній галузі.
37. Зміст трудових ресурсів.
38. Характер праці в туризмі.
39. Забезпечення трудовими ресурсами.
40. Показники продуктивності праці в туризмі.
41. Сутність витрат на виробництво туристичного продукту.
42. Собіваттість продукції як економічна категорія.
43. Класифікація витрат на виробництво продукції.
44. Керування витратами на виробництво туристичного продукту.
45. Ціна як економічна категорія.
46. Функції ціни.
47. Види цін.
48. Умови ринкового ціноутворення.
49. Структура ціни туристичного продукту.
50. Методи державного регулювання цін.
51. Фінанси туристичного підприємства.
52. Класифікація джерел формування фінансів.
53. Власний капітал туристичного підприємства.
54. Виручка з реалізації туристичного продукту та її складові.
55. Прибуток: балансовий, прибуток від реалізації, чистий.
56. Рентабельність туристичного підприємства.
57. Основні документи фінансової звітності.
58. Поняття ліквідності туристичного підприємства.
59. Податок з доходу фізичних осіб.
60. Види податків, що підлягають виплаті туристичними підприємствами.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

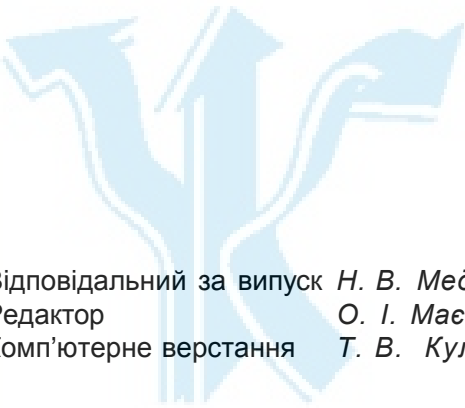
1. *Адамов В. и др.* Экономика и статистика фирм. — М.: Финансы и статистика, 2000.
2. *Анискин Ю. П.* Организация и управление малым бизнесом: Учеб. пособие. — М.: Финансы и статистика, 2003.
3. *Балабанов И. Т.* Основы финансового менеджмента: Учеб. пособие. — М.: Финансы и статистика, 1997.
4. *Глазунов В. Н.* Анализ финансового состояния предприятий // Финансы. — 1999. — №2.
5. *Горбылева З.* Экономика туризма. — Минск: БГЭУ, 2000.
6. *Горбылева З. М.* Экономика туризма: Практикум. — Минск: БГЭУ, 2002.
7. *Гридчина М. В., Вдовиченко Н. И., Калина А. В.* Налоговая система Украины: Учеб. пособие. — К.: МАУП, 2001.
8. *Гуляев В.* Организация туристической деятельности. — М., 1996.
9. *Дурович А.* Маркетинг в туризме. — Минск: Новое знание, 2001.
10. *Економіка підприємства / С. Ф. Покропивний та ін.* — К., 1995.
11. *Ерухимович И. Л.* Ценообразование: Учеб. пособие. — К.: МАУП, 1998.
12. *Здоров А. Б.* Экономика туризма. — М.: Финансы и статистика, 2004.
13. *Зорин И. и др.* Туризм как вид деятельности. — М.: Финансы и статистика, 2001.
14. *Зорин И. В., Квартальнов В. А.* Энциклопедия туризма: Справочник. — М.: Финансы и статистика, 2003.
15. *Кабушкин Н.* Менеджмент туризма. — Минск: Новое знание, 2001.
16. *Квартальнов В. А., Зорин И. В.* Финансы и бухгалтерский учет в туризме: Учеб. пособие. — К.: МАУП, 1999.
17. *Квартальнов В. А., Зорин И. В. и др.* Экономика туризма. — М.: Финансы и статистика, 2004.
18. *Лапуста М., Поршнева А. и др.* Предпринимательство. — М.: ИНФРА-М, 2003.

19. *Лапуста М., Скамай Л.* Основы предпринимательства. — М.: Финстатинформ, 2000.
20. *Литвиненко Я. В.* Сучасна політика ціноутворення: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2001.
21. *Моисеева Н.* Стратегическое управление туристической фирмой. — М.: Финансы и статистика, 2000.
22. *Нікбахт Е., Гропеллі А.* Фінанси. — К.: Вік; Глобус, 1992.
23. *Податкова система України / За ред. В. М. Федосова.* — К.: Либідь, 1994.
24. *Примак Т. О.* Економіка підприємств. — К., 2003. — 88 с.
25. *Соболева Е., Соболев И.* Финансово-экономический анализ деятельности турфирмы. — М.: Финансы и статистика, 2001.
26. *Уткин Э. А.* Цены, ценообразование, ценовая политика: Учебник. — М.: Тандем, 1997.
27. *Финансы / Под ред. В. М. Радионовой.* — М.: Финансы и статистика, 2003.
28. *Фінансове право / За ред. Л. К. Воронової.* — К.: Вентурі, 1995.
29. *Экономическая статистика: Метод. разработка.* — 3-е изд. / Сост. В. С. Федорченко.— К.: МАУП, 2003.
30. *Яковлев Г. А.* Экономика и статистика туризма: Учеб. пособие. — 2-е изд. — М.: Изд-во РДП, 2004. — 376 с.

МАУП

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Навчально-тематичний план вивчення дисципліни “Економіка туризму”	4
Програмний матеріал до вивчення дисципліни “Економіка туризму”	4
План практичних занять	6
Контрольні питання	7
Список рекомендованої літератури	9

Відповідальний за випуск *Н. В. Медведєва*
Редактор *О. І. Маєвська*
Комп'ютерне верстання *Т. В. Кулік*

МАУП
Зам. № ВКЦ-1999

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП